

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Kiszámlázott, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefonszám 15.

Egy példány 10 fillér.

Telefonszám 15.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDÓSNOS:

B E T E G H P Á L

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetéseket szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér so a 1 K. A nyílt-tér és hirdetések díja előre fizetendő.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,189. szám.

A haza érdeke.

Irtta: Nagy Emil orsz. képviselő.

Küzdünk a létért, napjaink munkában telnek el. Alig van arra időnk, hogy néha-néha fel-emeljük szemünket a mindenség magasabb szférája felé s kibontakozva a napi küzdelem bajjaiból, lelkünket a fajszeretet magasabb eszményében megfüröszsük. Nemcsak egyesekre áll ez, hanem egész nemzeteinkre is.

Nemzetünk jövője a függetlenség gondolatával úgy össze nőtt, hogy azt anélkül, ami lelkünk el sem tudja képzelni, mint ahogy az élő fát nem tudjuk elképzelni a benne keringő életnedv nélkül. Haszontalan, hiu törekvés azt hinni, hogy ennek a nagy eszmének a melózésével Magyarországon valaha a jövőben alkotmányos politikát lehet üzni. Nem alkotmányos politikára pedig csak lelkiismeretlen, botor stréber vállalkozhatik. Ennek a két irányu kétségtelen igazságnak a megállapítása mellett tisztába kell jönnünk azonban azzal is, hogy az ország függetlenségének kivívása tulajdonképpen nem lehet parlamenti program, hanem ez a nemzeti erőmérkőzés egyetemes kérdése.

A parlamenti program, amelynek a megvalósulása a többség kialakulásával magától értődik. Ha egy ellenzéki pártnak adó-, birtokpolitikai-, törvénykezési-, szociális s egyéb kérdésekben programja van, s többségre jut, önként értődik, hogy programját meg is tudja valósítani. A függetlenségi pártnak az volt a hiányossága sok évtizedeken át, hogy ilyen megvalósítható programja ha volt is papiroson, de a parlamenti élet küzdő porondján és a választókkal való szellemi érintkezés mezején alig érvényesült. Mindent domináló s ugyszólván minden más eszmei irányt kizáró érvénnyel uralkodott az önálló magyar hadsereg s a gazdasági függetlenség, valamint a personál unió ideáljának a hirdetése.

Ezt én egy kerek gyakorlati program szempontjából hiányosságnak mondom, de azért értem, hogy ennek így kellett lennie. Mert sok évtizeden át olyan párt uralkodott az országban és az országban, amelyik a nemzeti függetlenség eme

nagy alapvető tételeit egyenesen és kategorikusan nem akarta, hanem azt a képtelen elméletet vallotta a magáénak, hogy ez az ország csak gazdasági függésben lehet boldog és megelégedett s ezen szerencsétlen elmélet támogatására a hihetetlenül hatalmas kortesapparatus és a millió és millió forintok ereje vitetett harcba. Nagyon természetes és magától értetődő dolog volt tehát, hogy ennek a szerencsétlen káros irányzatnak a megtörésére valami finom különböztető politikai szisztémával nem lehetett harcba menni, hanem a lemondás nyugalmat hirdető mérgevel szemben csak a nemzeti függetlenség nagy kérdéseinek mennél erősebb kiszínezése vezethetett célhoz, amivel kapcsolatban meg kell állapítani azt a történeti igazságot, hogy a függetlenségi pártot ebben a küzdelemben a legteljesebb önzetlenség vezette, mert igazán nem óhajtotta a kormány-hatalmat, sőt ennek átvételére nem is gondoltak.

Mégis egyszerre csak váratlanul leomlott a régi bálvány s a függetlenségi párt akarata ellenére többségre jutott s a győzelem örömmámorában azt hitte a legtöbb ember, hogy most már a program megvalósulásának mi sem állhatja útját. A helyzet logikájának eme utópisztikus félreismerése lón azután annak a kedvetlenségnek a csirája, ami a közvélemény széles rétegeiben minden kétséget kizárólag észlelhető, amennyiben a legtöbben nem vették észre, hogy tulajdonképpen a mit a függetlenségi párt évtizedeken át hirdetett, az nem egy uralomra törekvő pártnak parlamenti programja volt, hanem az nem volt más, mint a hazafias igyekezet, a melylyel a függetlenségi párt a nemzeti függetlenség ideálját a szabad- elvű sirások ellen meg akarta menteni.

Ilyen párt jutván a többségre, első dolog lett volna az ország összes tisztességes elemeit a nemzeti függetlenség ideáljának megnyerni s azután meg kellett volna alkotni azt a gyakorlati munkaprogramot, amelyet a többség, szakítva a régi tanokkal, a függetlenség ideálja felé indulva, valóságban megalkotni akar. Mert egy többségnek már természetesen nem szabad a program hirdetésével beérni,

hanem valamit tenni is kell, mert hisz a nemzet nem ábrándozni, hanem haladni akar. Ezen idő alatt az összes honfiak lelkében nagy átalakulás ment volna végig. Ahogy a közösség mindenek fölé helyezett bálványa megbukott a parlamentben, épügy ezen gyakorlati munkaprogram alapján kifejlő kormányzás alatt, meghalt volna még azok lelkeiben is, akik azelőtt a szabad- elvű párt-hoz tartoztak s a függetlenségi ideált ekként általános nemzeti öntudatos közkinccsé téve, lehetetlenné tettük volna, hogy valaha más alapon alkotmányos munkára valaki vállalkozhassék, mint a függetlenség felé való törekvés alapján.

E mellett őszintén meg kellett volna mondani a választóknak, hogy a mit hirdettünk, az tulajdonképpen nemzetünk szabadságának a kivívása, egy ellenérdekű, nagy országfojtó hatalommal szemben s nem egyéb, mint a fegyverekkel vívott szabadságharcnak gazdasági és erkölcsi eszközökkel való folytatása. Ne higgye azt talán senki, hogy ezek a nagy nemzeti aspirációk már önmagukban véve azért elérhetők, mert ezen ideáloknak a lemondással szemben hirdetői többségre jutottak. Meg kellett volna magyarázni, hogy ezen függetlenségi ideálok hirdetése alapján való többségre jutás legjobb esetben is csak építési engedélyt jelent, de nem jelent még kész épületet, hanem ezt még azután kell megépíteni nem párt-törekvésen, hanem nemzeti közmunka alapján rettentés kitarással. Szóval meg kellett volna magyarázni, hogy a függetlenségi párt legjobb esetben is csak az építési engedély megadását harcolhatta ki, de a függetlenségi ház megépítéséhez már jöjjön segíteni mindenki, aki magyar s ne restelkedjék amiatt, hogy előbb más nézet volt.

De az eszmék ilyen tisztulása helyett közbejött a szerencsétlen átmeneti állapot, amely csak növelte az eszmezavart, de amellet átmeneti jellegénél fogva a polgárok lelkében sem tudta elvetni annak a meggyőződésnek a magvát, hogy ebben az országban többé más, mint függetlenségi politika nem nyerhet többséget.

Azért nincs más hátra, mint megszüntetni az átmeneti álla-

potot vállalt kötelezettségünk megoldásával, természetesen addig is mindent elkövetve, hogy a függetlenség nagy célja felé néhány nagy lépéssel előre menjen. Azután minél hamarabb ki kell menni a választók elé; teljes őszinteséget vivén hozzájuk. Ez nagy dolog s ebben a harcban össze kell tartani minden jó magyarnak. *Meg kell csinálni a nagy negyvennyolcas pártot, jöjjön be oda minden jó magyar.* De ez a párt azután legyen azzal tisztában, hogy a gyakorlati munka talaján a függetlenségi eszme nem jelszó többé; amelyet vagy hirdetek, vagy nem csinállok meg, hanem széles szemhatáru kül- és belpolitikai munkaprogrammal menjünk neki a gyakorlati haladás mezején annak az utnak, amelynek végén a maga tisztaságában emelkedik a mi szentséges nagy eszménk: a függetlenség! . . .

POLITIKA.

A vezér aggodalmai.

Kossuth Ferenc függetlenségi és 48-as pártvezér a mai politikai helyzetről husvéti cikket irt, amelyben ezeket mondja:

Nem ünnepi hangulatban írok. Az ország sorsa természetellenes s mint ilyen, veszélyes.

A koalícióban, melyet a nemzeti küzdelem létrehozott, most már a széthúzó erők érvényesítették hatásvukat. A sajtó hónapok óta kormányválságot hirdet. Széles körökben elterjedt lapok kárörömmel ujongnak azon, hogy a nemzet vezéreiből álló kormány valószínűleg le fog mondani.

Ez a kormány, az utolsó szavazásnál is, nagy többség felett rendelkezett! s a korona bizalmát is bírja. Nem állt tehát elő az a helyzet, amely parlamenti szokás szerint kormányválságot idéz elő.

A kormány mégis valószínűleg lemond, bár összességében a nemzet nagy többségét képviseli most is.

Azonban a koalizált pártok utjai szét fognak válni, mert a magyar nemzet természetes állapota nem az összetartás, hanem a széthúzás.

En aggodva látom, hogy a koalíciónak legfontosabb feladata megoldatlan maradt. Meggyőződéseim szerint az új választási törvényt kellett volna megalkotni, mielőtt az ütközőpontok előtérbe nyomultak.

E meggyőződésemet nem most valom, hanem sok hónappal ezelőtt hirdettem. Félek, hogy nagyon is igazam volt.

Egynileg nehéz szívvel, de azért vállaltam miniszteri tárcát, hogy ez a kormány oldja meg azt a nagy kérdést, amelytől a nemzet egész jövője függ.

Ime, a leghazafiasabb szándék sem érvényesülhetett. Ugy látszik, sokat kell még a nemzetnek szenvednie,

mie'ott okul saját kárán és nem lesz többé kiteve a legnehezebb időkben a szélhuzás ősmagyar kísértésének. Egyelőre ma még egyetértenek a pártok, de azzal a szándékkal, hogy már holnap megszűnjének egyetérténi.

Ma a kartelbank az összes koalíció programja. A kartelbank az önálló banknak csak egy alakja, mely az adott helyzetben a legalkalmasabb volna. Tény az tehát, hogy az önálló bank egyik alakjában egyetértünk, más alakjában pedig nem; s a bank alakja elég ok arra, hogy valóságba sodortassék az ország, ha a kartelbank nem valósítható meg.

A folyamatban levő tárgyalások sikeréhez kevés a reményem, mert az osztrák felfogás szerint mind az, ami Magyarországnak jó, Ausztriának már csak azért is rossz. Náluk azonban minden magyar nemzeti ügy előtérbe hozatala összekovácsolja a surlódó pártokat; míg ellenben nálunk elég az, hogy egy nemzeti ügy a szőnyegen legyen, hogy mindjárt összevesszenek a pártok rajta.

Ha az önálló bank minden formájára nézve meg lenne az egyetértés, a korona tisztában látná azt, hogy mi a nemzet akarata; s akkor tekintve a király alkotmányos erkékét, sokkal valószínűbb lenne a nemzeti álláspont sikere. De ha mégis elmaradna ez a siker, a nemzet tisztában látná a valódi helyzetet és ennek valódi s nem feltevéseken alapuló tudatával határozhatna további magatartása fölött.

Nem hiába szólítottam fel tehát nem egyszer a pártokat az egyesülésre; de szavam a pusztában kiáltó szó volt.

Városi takarékpénztár Székely-udvarhely.

Budapest követi Bécs, Prága, Berlin, Drezda világvárosok és Nagykőrös példáját

Nekünk sem szegyen Budapestet követni

(Saj. tud.) Nagy örömmre szolgál, hogy a „Székely-Udvarhely” részéről oly kitartó lelkesedéssel felkarolt eszme, a városi takarékpénztár létesítése, Budapest székesfővárosban is éppen most van napirenden. A főváros ugyanis két évvel ezelőtt elhatározta, hogy községi takarékpénztárt alapít. A pénzügyi osztály hosszas és beható előtanulmányok után, most készült el az alapszabályokkal, amely Bódy Tivadar dr tanácsos és Márkus Jenő dr tanácsjegyző alapos munkája. Az előterjesztés ismerteti a bécsi, prágai, berlini, drezdai és nagykőrösi községi takarékpénztárak szervezetét is.

A takarékpénztár minden kötelezettségéért szavatol a főváros. Alapítókéje a takarékpénztárnak nincsen s a berendezésre és az üzem megkezdésére a főváros ad előleget. Az évi jövedelemből két százalékot félretesznek tartalékalapba, hogy az esetleges rossz év deficitjét fedezhessék. Ha marad még jövedelem, a fővárosnak térítik vissza az előleget és ha a gyűjtött tartalékalap nagyobb, mint a betétállomány öt százaléka, a nyereség felét olyan közhasznú és jótékony községi célra fordítják, amely a jótanácsos és törekvő kisiparosoknak és munkásoknak, általában a kereső néposztálynak a boldogulását elősegítheti s az elszegényedéstől megóvhatja. Ha a tartalékalap eléri a betétállomány tíz százalékát, az üzleti nyereségnél hetvenöt százalékát fordítják jótékony célra. A községi takarékpénztár foglalkozik betétüzlettel, értékpapírok vételével és eladásával, lombard-üzlettel, letétek őrzésével, hitelt ad az iparosoknak városi munkájukra és leszámítolja a kereseti kimutatásokat,

hitelt ad Budapesten lakó kisiparosoknak, kiskereskedőknek, vásárcsarnoki helybélőknek, jelzálogkölcsönt ad, leszámítol kisorsolt értékpapírokat, bankutalványt, közraktári jegyet és váltót. Ellátja kulturális és emberbaráti intézmények pénzügyleteit, kezeli a városi közhasznú üzemeket, ingatlanokat, vesz és elad, parcelláz, épít, közreműködik a fővárosi hitelműveleteinek a lebonyolításában és vidéki törvényhatóságoknak kölcsönt ad. A takarékpénztár nem foglalkozik vállalatok alapításával, saját számlájára tőzsdei üzletekkel, nem ad kölcsönt ingóságokra és nem kereskedik részlet- és ígérvényüzlettel. A takarékpénztár közgyűlése a törvényhatósági közgyűlés. Alakítanak választmányt, a melybe a tanács küld tíz tagot és a közgyűlés tíz bizottsági tagot. Elnöke a polgármester. A választmány saját tagjai sorából alakítja a hattagu igazgatóságot, a felügyelő-bizottságba a tanács küld három tagot és a közgyűlés három. A választmánynak és felügyelő-bizottságnak tagja nem lehet az a bizottsági tag, a ki betéti üzlettel foglalkozó, vagy a fővárossal szerződésben lévő cégnél vagy intézetnek a tagja. Az inkompatibilitást a tanács kiküldöttével szemben nem állapítja meg a szabályzat, pedig arra még nagyobb szükség van.

Társadalmi köreink sok mindenben utánozzák a fővárost. Hisszük, hogy ebben a messzekiható közzgazdasági tevékenységben még inkább okvetlenül követni fogjuk Budapestet. Ez csak becsületünkre és főképp városunk anyagi előnyeinek előmozdítására válik. Ebben a reményben folytatjuk a már korábban megkezdett minta-alapszabály közlését:

XV. Általános üzleti rendszabály. 47. §. A pénztár a mindenkori községi pénztárnok által a községi bíró vagy helyettesének ellenzara és közvetlen ellenőrzése mellett kezelik. A pénztárnok a bevételek és kiadásokról pénztári könyvet, a beérkezett és kiadott okiratokról pedig okiratjegyzéket vezetni köteles. Pénztárnok nem léteben, vagy akadályoztatása esetén az öszszigazgatóság a pénztári teendők ellátásával ideiglenesen az igazgatóság valamelyik tagját bízhatja meg. A tüz- és betéresmentes pénzszekrény tartalékkulcsai a megyei házipénztárban őrzendők.

48. §. A takarékpénztár mindenkori könyvvivője a községi jegyző avagy törvényszerű helyettese. A jegyző vagy helyettese a kettős könyvvezetés szabályai szerint a takarékpénztár üzleti könyveit, úgy a szükséges levelezést is vezetni köteles. Az üzleti könyvek számát és minőségét a felmerülő szükséghez képest az igazgatóság határozza meg.

49. §. A könyvvivő teendők szaporodása esetére a képviselőtestületnek jogában áll a törvényhatóság jóváhagyása mellett rendes évi fizetéssel egybekötött könyvvivői állást rendszeresíteni. Az ekként alkalmazandó könyvvivő a községi jegyző vezetése és közvetlen felügyelete alatt, de a községi előjárókra a törvény által szabott felelősség mellett teljesíti tisztét és a képviselőtestület által alkalmaztatik s három havi felmondás mellett felelősség kizárásával bármikor el is bocsáttathatik.

50. §. Ugy a pénztárnok, mint a könyvvivő helyettesítésének tényleges megkezdéséről, mint annak megszűntéről jegyzőkönyv veendő fel, mely az igazgatóság két tagja által — kik a pénztár, illetve könyvek átadását igazolják — hitelesítendő.

51. §. A hitelügyek kielégítése körül Bégaszentgyörgy község lakosai mások felett elsőbbséggel bírnak, mi végből, valamint a hitelért való jelentkezés sorrendjének megállapítása végett külön jelentkezési főljegyzés is vezetendő, melyet az igazgatóság szem előtt tartani köteles.

52. §. A takarékpénztár üzlethe-lyisége a község házában rendezendő be. Az üzleti napokat az igazgatóság a felmerülő szükséghez képest állapítja meg.

53. §. A kölcsönök utáni kamatok az adósok által mindig előre tize- tendők.

54. §. A jelen fejezetben megha- tározott általános üzleti rendszabály a felmerülő szükséghez képest az öszszigazgatóság által egyéb a tör- vénnyel és jelen szabályrendelettel nem ellenkező intézkedésekkel kibö- vihető.

Közigazgatási bizottsági ülés.

A vármegye közigazgatási bizottsága április 14-én, tegnap Ugron Ákos főispán elnökle mellett ülést tartott; a jegyzőkönyvet Szabó Gábor th. főjegyző vezette. Az alispán és árvaszéki elnöki jelentések semmi kiemelkedő mozzanatról számot nem adtak, az ügymenet rendes mederben folyt. A tisztii főorvosi jelentés szerint a múlt hó közegészsége kedvezőnek mondható, hevenyfertőző betegség kevés fordult elő. Emli- tésie méltó számmal vörheny és hasi hagymáz uralkodott. A köz- utak állapota kielégítő volt, ami tekintettel arra, hogy a jégolvadás ideje éppen március hónap, örven- detes jelenség. A zajlás cserdesen folyt le, jelentékenyebb kárt egye- dül a héjjasfalvi hid szenvedett. A zsákod—szentdemeteri törvényható- sági közut építése rövid idő alatt befejeződik. Ugyancsak az állam- építészeti hivatal jelentése kapcsán szóba került a Varga-patak hidjának a kiszélesítése, a mely megint halasz- tást szenvedett. Mezei Ödön biz. tag tette szövé; kérdésére felvilágosítás- képpen az alispán azt adta elő, hogy az ügy dülöre vitele idáig azért késett, mi- vel a városnak erre vonatkozó határo- zata sem volt elég világosan jegyző- könyvbe véve, de főképpen az érde- keltek vonatkozása gátolta, hogy a kiszélesítéshez szükséges területrészt megszerezhető legyen. Az ügy — az így beállott kényszerűség folytán — rendes kisajátítási uton fog meg- oldatni.

A pénzügyigazgató jelentése sze- rint az adók jelentékeny mennyi- ségben folytak be. Befolyt egyenes adóban 25590 K 50 f (a múlt év ha- sonló havában 25399 K 93 f a mi 190 K 57 f emelkedést jelent.) Ille- tékben befolyt 14905'10 K (a múlt évi eredményhez képest 2805 K 81 f többlet), fogyasztási és italadóban 57829 K 39 f (a múlt év március havában 51366 K 76 f), dohányjö- vedék címén 41584 K 82 f, had- mentességi díjban 1030 K 10 f, va- lamennyi emelkedő viszonyban a múlt évi bevételekkel. Ideiglenes ház- adó-mentesség két esetben engedé- lyeztetett.

Állategészségi viszonyaink kedve- zők voltak. Az őszi vetések jól teleltek, kedvező időjárás esetén jó közepes termés remélhető. Egyedül a takarmányszükség éreztette hatá- sát érzékenyen.

A központi előadói javaslatok so- rán a közigazgatási bizottság elfo- gadta Ujszékely és Homoródszent- lászló községlegelőrendtartását, Szabó Gábor th. főjegyző előadása alapján. Nagyobb érdeklődést keltett László György nagygalambfalvi körjegyző ügye, melyet Keith Ferenc th. főjegyző

ismertetett. A körjegyző ellen ugyanis, aki korábban államvasuti pénztáros volt, régebbi állásában el- követett büntetendő cselekmény cí- mén vizsgálat van elrendelve. Az előadó szerint a körjegyzőnek az állásától való felfüggesztése most még nem látszik szükségesnek. Vád alá helyezve nincs, a vizsgálat is régebbi állásából kifolyólag rendeltetett el. Többek hozzászólása után a főispán — tekintettel a kérdés fontosságára — dr Várentsik Ferenc tisztii fő- ügyészt véleményadásra hívta fel, aki az előadó javaslatához szintén hozzájárult, annál is inkább, mivel a szolgálat érdeke is ellenkezőnek a felfüggesztéssel. A vádhatározat ugys hamar meg fog hozatni, s ak- kor az alispán a felfüggesztést el fogja rendelni. Addig is az illető törvényszék, továbbá a közigazga- tási bíróság is — ahol a körjegy- ző megsemmisített választási ügye régóta fekszik — felkérendő lenne az ügy sürgős eldöntése végett. A bizottság ehhez hozzájárult.

Ezek után Szabó Endre és Tompa László előadói javaslatai változatlanul elfogadtattak. Egyszeremint a tanfelügyelői és az államépítészeti hivatal főnökének javaslatai is, melyekben több községi és személyi ügyről volt szó. Ezután az ülés d. e. 11 órakor véget ért.

HIREK.

TANITOTTAM...

Tanítottam szegényt, Árvát, grófot, bárót, A mint a végzetem Imitt, amott rám rótt.

Láttam nagy küzdelmet, A hol nem volt erő, Láttam a kényelmet, Mint mágnás-nevelő.

Láttam a szorgalmon A tudás, hogy épül, Láttam tehetséget A szorgalom nélkül.

Egyet megszerettem Nagyon, mint tanító, Egy cigány fiu volt A kis Bún Janikó.

A hazáról szóltam, S kérdem óra végén: — Ki mit áldoz ha kell, Tudni szeretném én?

Igy felelt, a mikor A kérdés hozzá ért: — Én az életemet Adnám a hazáért!

Kertész Albert.

— **Nagybeteg képviselő.** Élénk érdeklődést és részvétet keltett az elmúlt napokban városszerte az a hír, hogy népszerű képviselőnk, Solymossy Endre súlyosan beteg. A husvéti szünidőre alig érkezett haza körünkbe, kinzó betegség döntötte ágyba. Az ünnepeket betegen töltötte. Hanem most már — jóleső megnyugvásunkra szolgál, hírül ad- hatni — állapota állandóan javul, ugyannyira, hogy néhány nap múlva, valószínűleg a szobát is elhagyhatja. Ugron Ákos főispán tegnap délkor látogatást tett a képviselőnél.

— **Magyarország és a konzulok.** A magyar és osztrák monárkia kül- ügyi képviselői jelentéseikben — a megszokott osztrák sablon szerint — állandóan eltüntették, beolvasztották eddig hazánk önálló államiségát.

ÁNOS UTÓDÁNÁL

ZENKOVITS

RI DIVAT-CKKÉK

legszébb kivitelben, ugyanott

Kobrak-cipők

leszállított árban kaphatók.

terium

nisztó

8—10

várme

ságok

kirend

varhe

Rep

gédűt

becslé

12-én

napjá

szoko

szinh

vel. A

Kossut
minisz
álland
helytel
rámuta
gilag s
követk
eredm
báró
rendel
konzul
közjog
összeá
évek
ezek
Ferenc
által k
ket je

gon. S
tanács
fönöke
badsá
talába
rendel
Gyula
siteni.
köziga
sén is

Magya
21-én
vőjét S

titkár
sunkb
foglat

terium

nisztó

8—10

várme

ságok

kirend

varhe

Rep

gédűt

becslé

12-én

napjá

szoko

szinh

vel. A

és a

rabok
táviro
bosza
ötlete
Nagy
13-ik
Háro
denik
állitot
mozg
vann
érdel
elsőé
hogy
olyan

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a közös külügyminiszternél állandóan kifogást tett a közjogilag helytelen kifejezések ellen; mindig rámutatva az egyes kitételek közjogilag sérelmes voltára. A kitaró és következetes eljárásnak meg lett az eredménye. Aehrenthal Lexa Alajos báró külügyminiszter újabb körrendeletet bocsátott ki az összes konzuli hivatalokhoz, hozzáfűzte ama közjogilag helytelen kifejezéseknek összeállítását, amelyek az utóbbi évek jelentéseiben előfordultak és ezek helyébe mindenütt a Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter által kívánt helyes közjogi kitételeket jelölte meg.

— **A műszaki tanácsos szabadságon.** Szobotka Rezső kir. műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke a napokban néhány heti szabadságra megy. Távolléte alatt hivatalában — a kereskedelmi miniszter rendelkezése folytán — Leichtner Gyula kir. főmérnök fogja helyettesíteni. Szobotka ezt a körülményt a közigazgatási bizottság szerdai ülésén is bejelentette.

— **Házasság.** Gonda Henrik dr., a Magyar Tudósító szerkesztője e hó 21-én délután 3 órakor tartja esküvőjét Strasser Ilonkával Inámpusztán.

— **Hegymegi Kiss Pál dr.** főispáni titkár teljesen fölgyógyulva, városunkba visszaérkezett és állását elfoglalta.

— **Megbízás.** A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök az 1909. évi V. t. c. 8—10. §-ai értelmében szervezendő vármegyei és városi földadó bizottságok mellé, a 9-ik szakasz szerint kirendelendő előadói teendőkkel Udvarhely- és Csikvármegyék részére Repeczky Ferenc pénzügyi segédtitkár, kataszteri helyszínelési becső-biztos bízta meg.

— **Színház.** Április 11-ikén és 12-én, az ünnep első és második napján két-két előadás is volt, megszokott vasárnapi közönséggel, a színház összes tagjainak fellépésével. A Gépiró kisasszony, Felhő Klári és a Tatarjárás ismert régebbi darabok. A negyedik, a Drónéklüli táviró francia bohózat, mulattató és boszantó — boszantóan sablonos — ötletekkel és helyzetekkel vegyes. Nagyobb érdeklődést kelt az április 13-ikán szinrekerült „Tulsó partról”. Három egyfelvonásos színmű. Mindenik egy problémát boncol. Az élére állított helyzetek és a gépszerűen mozgó alakok is a problema kedvéért vannak. Hanem a problémák elég érdekesek, megoldásuk csattanós. Az első a legkevesebb; azt bizonyítja, hogy néhányszor egy pincér is lehet olyan előkelő, mint egy született gróf. A második darab azt bizonyítja, — nagyon ügyesen éppen egy kiváló akaraterejű orvoson — hogy a haláltól való iszonyattal szemben semmivé rogyik minden fitogtatott „erkölcsi erő”. A harmadik egyfelvonásos arról tárgyal, hogy vajjon egy halálra elkészült embernek, aki már vagyonát is szétosztotta, szabad-e az életbe visszatérnie. Szerepeik megalkotása folytán dicséretet érdemelnek: Nagy Sándor, Kondráth Ilona,

Áldori, Győző és Lévy Berta. Szerdán az „Erdészleány” — könnyed és kellemes zenéjű operette — került színpadra Hidy Irénnel, Dénes Ellával, Áldorival, Nagy Sándorral és Lévy Bertával a főbb szerepekben.

— **A székely kamara ülése.** A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara Maros-Vásárhely, hivatalos helyiségében ma (csütörtökön) d. u. 3 órakor *teljes ülést* tart. Az ülésnek tizenhét pontból álló tárgysorozata van s ezek közül a hetedik a kamarai székház ügyében való jelentés. Vajjon mit jelentenek? Bejelentik-e, hogy a Székelyföld összes vármegyéinek érdekeit közönsége — Maros-Vásárhely kivételével — nem helyeselheti a kamarai háznak Maros-Vásárhelyen való felépíthetőségét? Alig hisszük! Ami ipari és kereskedelmi kamarai képviselőink, valamint más vármegyebeliek is — valószínűleg a nagy távolság miatt — állandóan itthon, otthon ülnek és rendesen nincsenek ott a „teljes üléseken... Igy óhajtatásaink azért sem igen *teljesülnek*. E helyett inkább *teljesület*-len maradnak...

— **Változások a postaügynökségnél.** A kolozsvári posta- és táviratigazgatóságnak a vármegye közigazgatási bizottságához intézett átirata szerint Bözdörfalu az erdőszentgyörgyi postahivatalhoz visszaátalakított. Az alsósófalvi postaügynökség területe pedig kétfelé osztatik s a második székely Felsőfalván lesz.

— **Vármegyei Gazdasági Egyletünk közgyűlése** Ugron Ákos főispán, egyesületi elnök vezetése alatt kedden délelőtt a tagok élénk érdeklődése mellett folyt le. Hlatky Miklós titkár gondosan megszerkesztett kiválóan tartalmas jelentését egyhangulag tudomásul vették s ki-nyomatását és a tagoknak való szétküldését elhatározták. A jelentést lapunk közlelbi számában fogjuk közölni. Az egyesület alelnökének Sebessy János dr. alispánt, választmányi tagoknak pedig Orbán János bárót és Soó István birtokost választották meg. Jeddy Tamás indítványára elhatározták, hogy az erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltséget átiratlag felkéri, hogy a tervbe vett nagyobb beruházásoknál jövőre az egyesület választmányának véleményét is hallgassa meg, sőt annak helyi ismereteit a sikeresebb működés érdekében vegye igénybe és azzal karöltve dolgozzék. Másfelől pedig felkéri, hogy a Dorner-féle javított ékén kívül, esetleg más alkalmas ékek beszerzését is támogatni sziveskedjék.

— **Rokkanti- és Nyugdíj-Egyleti közgyűlés.** A Magyarországi Munkások Rokkanti- és Nyugdíj-Egyletének székelyudvarhelyi 138-ik fiókpénztára évi rendes közgyűlését kedden délután a polgári kör helyiségében Betegh Pál elnök vezetésével tartotta meg. A tartalmas megnyitót után tudomásul vették a választmány jelentését, melyet szintén az elnök ismertett nagyobb vonásokban. Majd a központ bizalmat keltő, fényes eredményeket és minden irányban előhaladást tanúsító évi jelentését fogadták el. Ezután pedig a tisztújítás következett. Az elnöki tisztet, ismételt felkérések

és a központ kiválóan hangsúlyozott óhajtatására, Betegh Pál újabb három évre elfogadta. Melléje alelnököknek Blájer Balázs áll. tanító és Duka András adóhivatali segéd egyhangulag megválasztották. Titkár B. Nagy Ferenc anyakönyvvezető-helyettes, pénztárnok Benedek Géza cipész-mester, ellenőrök Biró István, Keszler János és Laiber Dénes lettek. Végül a választmányt új tagokkal kiegészítvén, újra megválasztották. A központi küldöttek gyűlésébe Soly-mossy Endre orsz. képviselő, fiók-pénztári védnököt kéri fel a helyi fiók képviselőt.

— **Vissza a székely viselethez.** A „Székely-Udvarhely” mult számában említettük a nagygalambfalvi székely asszonyok és leányok varrótanfolyamát, melyet vasárnap (e hó 18-án) tényleg kiállítás és műsorral egybekötött kosaras táncestélyivel fognak maradandóbb emléküvé tenni. A tiszta jövedelmet egy alap létesítésére fordítják, amelynek kamatait a kézimunkában legjobb iskolai növendékek nyerik el az évvégi vizsgák idején. A kiállítás vasárnap délután 2-től 6 óráig tart és a multság este 8 órakor kezdődik 40 filléres és 1 koronás belépési díjakkal.

— **A székely juhturógyár r. t.** igazgatósága Ugron Ákos főispán elnökletével ülést tartott, a melyen az évi rendes közgyűlés tárgyait kezeltette elő.

— **A gyümölcsfa tenyésztése.** A Magyar Földhitelintézet a hazai gyümölcsfa-tenyésztésnek községi faiskolák útján való előmozdítása céljából az idén is egy 600 koronás, két 400 koronás és tizenhét 200 koronás díjat tűz ki olyan tanítóknak jutalmazására, a kik faiskolát kezelnek és a fatenyésztés terén szembevető sikert tudnak fölmutatni. A pályázatra kérvényeket május 15-ig kell beadni az illetékes kir. tanfelügyelőséghez, amely kérvényeket véleményes jelentéssel fölterjeszti a földmívelésügyi miniszterhez.

— **A korcsmából hazamenet.** Dakó Antal földműves Tibód községben, husvét másodnapján este a korcsmából hazafelé tartott. Utközben egyik régi haragosa megtámadta és bicskájával igen súlyos sebeket ejtett rajta. Dakót a helybeli közkórházban ápolják.

— **Az első jubvárszékelyudvarhely városban folyó hó 10. 11. és 12-én folyt le élénk érdeklődés mellett.** Vevő több is lehetett volna, de a nemes tanács hirdetés-izonyban szenved s így a vásárról csak azok tudhattak, akik engedélyezéskor előjegyzésbe vették. Ilyenek azonban kevesen voltak.

Szoptató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsió használat által.

Kimerültség megszűnik, a csecsemő rózsásabbá, vidámabbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt. Az anyaságnak bármily válságos percében a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle mód-szer védjegyet a — halászt — kér-jük figyelembe venni.

Scott-féle Emulsió erőt kölcsönöz, bátorít s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható. **Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f** Kapható minden gyógyszerárban.

Ne vegyen addig épület fedéséhez anyagot, **amíg a lugosi fedélcserép**

utólérhetetlen **előnyeit** nem ismeri. Egy négyszög méter fedéshez 15 db szükséges. Csinos és tartósságban páratlan. Főraktár: **Fekete Beniamin** építkezési vállalkozónál Székelyudvarhely. Vidéki megkeresésekre levélben válaszol.

Vizsgai iráslapok

legjobb papíron és legjobb kivitelben

BETEGH PÁL

könyv-, papír-, író- és rajzszerszám-áruházában kaphatók Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám alatt.

Levélpapíros különlegesség:

20 darab 20 fillér **Firtos Están** fehér finom levélpapíros és belül színes boríték. — 20 db 20 f.

MEGHÍVÓ.

A Székely Juhturógyár és Hízlalda Részvénytársaság által

1909. évi április 25-én d. e. 11 órakor Székelyudvarhelyen, az „Agrár takarékpénztár” fiókintézetének gyűlés-termében (Kossuth-utca 34. sz.) tartandó

I. évi rendes közgyűlésére,

miután az 1909. évi február 7-iki közgyűlést a helybeli kir. törvényszék 1101—1909. polg. sz. végzésével megsemmisítette.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a zárszámadások bemutatása.
2. Nyereség felosztása.
3. Az igazgatóság- és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
4. Lemondott igazgatósági tagok törlése.
5. 4 igazgatósági tag és a felügyelő-bizottság megválasztása.
6. Céggjegyzők kijelölése.

Figyelmeztetés! A közgyűlésen csak azon t. részvényesek vehetnek részt és gyakorolhatják szavazati jogukat, akik részvényeiket a közgyűlés megnyitása előtt az „Agrár takarékpénztár r. t.” székelyudvarhelyi fiókintézetének pénztáránál letétbe helyezték.

Székelyudvarhely, 1909. április hó 14-én.

Az igazgatóság.

ORBÁN NAGY ÉS TAMÁS

elsőrangú cipőraktára Székelyudvarhely, Kossuth-u. 12. sz.

Elismert szilárd és elegáns készítményű női, uri és gyermek-cipők. Oicsó szabott árak. Képes árjegyzéket díjtalanul küldenek.

Valódi Kobrak-cipők gyári raktára.

ÁRANOS UTÓDÁNÁL

leszállított árban kaphatók.

ZENKOVITS

Kobrak-cipők

RI DÍVAT-CIKKEK

legszébb kivitelben, ugyanott

Mindenkinek érdekében áll látni és megtudni, hogy Székelyudvarhely, Kossuth utca 43. szám alatt mily dúsan felszerelt **új butorraktárt** rendeztek be Balásy Mihály és Balázs Károly butoraktárosok. Nagy választék van ott: modern, világos, faragott, szeccsiós és közönséges háló-, ebédlő-, iroda- és szalonberendezésekben. Külön is kaphatók: íróasztalok, szekrények, mosdók és bármely szükséges butorok, borszékek, különböző hajlítók, valamint hintaszékek, divánok, ugyszintén minden e szakmába tartozó cikkek és esztergályos árúk. A helyben nem készült butorokat **elsőrangu gyáráktól és hírneves termelőktől** szerzik be, ami lehetővé teszi, hogy minden egyes tőlük vásárolt butor darabért **egy évi jótállást** vállalnak. Ezt a garanciát más butoraktáros nem vállalja. **Kárpitos munkákat, szalon garnitúrákat és régieknek újra való behuzását, atalakítását** kiváló szakértelemmel teljesítik.

Szőlőoltvány!

Régi szőlők hiányaink pótlására 2 éves gyökerű szára 20 K
Gyökerező fásoltvány ezre 180 K
" " szépséghibával 90 K
" " zöldsoltvány 160 K
Sima " " 90 K
Gyökerező riparia portalis vastag 52 K
" " 2 éves 40 K
Sima riparia portalis 18 K
" " vékony 8 K
Gyökerező hazai nemes vessző 30 K
Sima " " 10 K
40 legjobb fajban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszavonom s pénzt visszaadom. — Argyezők ingyen. Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása.

Borárak:

Gyöngyösi siller	HL.	32 K
Visontai	"	36 K
Gyöngyösi fehér asztali	"	34 K
" " pecsenye	"	38 K
Visontai Rizling	"	44 K
" Muskotály	"	70 K
" vörös bikavör	"	70 K

Székely I. József
Gyöngyös,
Szent Urbán templom.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi fogyasztási és értékesítő szövetkezet felszámolásban cég felszámoló bizottsága közhírré teszi, hogy a szövetkezet 1909 évi január 10. és 24-én tartott közgyűlésén a felosztást elhatározta.

A keresk. törvény 249. § 2 ik bekezdése értelmében a szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja tehát a szövetkezet hitelezőit, hogy követeléseiket ezen hirdetmény harmad szori közzétételétől számítandó hat hó alatt a szövetkezettel szemben érvényesítsék.

Székelyudvarhely, 1909 április 8.

A felszámoló bizottság.

MIERT

nem előfizetjé Ön is **AZ ÜZLET** című szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a **legjobb magyar kereskedelmi szaklap.** Két korona csak egy negyedére e lapnak előfizetési díja.

Aki e csekély összeget „AZ ÜZLET”-re rászánja, az jó üzletet csinált. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V., Sas-ut. 12. sz.

Kitűnő főzött ECET

ECET

nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható

Csia Balázs

ecetgyárában Székelyudvarhely, Petőfi-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. szám alatt.

11 jó minőségű honi gyártmány!!

Bélyegzők megrendelésre mindenféle kiviteiben bárhova a legpontosabban szállíttatnak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Kiadó butorozott szoba. Egy szép szoba butorozva kiadó Székelyudvarhelyt, Bem-utca 10. szám alatt.

BORI!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Kühne-féle gépek kizárólagos képviselője.

A melyen tisztelt gazdaközönség saját érdekében cselekszik, ha próbát tesz a rövid idő alatt annyira elterjedt, kitűnően bevált **Dorner-féle javított ikerváltó ekével**, ezen ekek különösen könnyű, szép és gyors munkájuk által általános kedveltségnek örvendenek.

Ezen ekekből állandóan nagyobb mennyiség van raktáron, épp úgy minden egyéb gazdasági gépekből nevezetesen **tengerivető, lókapa, puttynos lóhereszórá** stb., amelyeket eredeti gyári árakon árusítunk.

Felhívjuk továbbá b. figyelmüket elismert kitűnő minőségű **hordó és palack borainkra**, ugyszintén **fajtisza vetőmagvainkra**, nevezetesen **duppai zab, baltacim, répa, lóhere** stb., melyeket a legjutányosabb árak és pontos kiszolgálás mellett árusítunk

Kérjük jönduáru támogatásaikat.

Legmelyebb tisztelettel

Magyar gazdák értékesítő szövetkezete.

Kalmár Zs. és Társa kizárólagos képviselője.

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel, levélpapírosok stb. Nagyválaszték tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

Állandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok** u. m. községi, körjegyzői, szolgabiroisági, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET **BETEGH PÁL** **KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS**

Mindenféle színű, nagyságu, súly és minőségű irodai és író- **PAPIROSOK**

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőzőpapírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszkek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegyárcák Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Bortárcák, pénzes-erszények, okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros **KÖNYVNYOMDÁJÁT**

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá **könyvkötészetét**

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, dísztollszárak. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvönő, hurok, hegedü-iskola, hegedü-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hangoló-sipok és o. rinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtótáblák és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes **Magyar Könyvtár**. A székelyudvarhelyi **középis-kolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj-s zfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, díszintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg szegek, képesok stb